

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 10. årgang. ISSN: 2446-0079

Læs Den smalle bog fast

Den smalle bogs skribenter

Kontakt og kolofon

tirsdag den 25. marts 2025

Suveræn oversættelse af Jean Ferrys sprudlende absurde tekster

Lokomotivføreren og andre fortællinger af Jean Ferry

(Gallimard 1953, Éditions Finitudes 2010)

Oversat fra fransk af Rasmus Stenfeldt

Udgivet af Forlaget Sidste Århundrede (2024)

140 sider, 25 tekster

Af Ann-Christina Hansen

Når film og litteratur går op i en højere enhed

Man mærker med det samme filmmanden. Startscenen står skarp og visuel. Der zoomes ind på en kommode. På bunden af én af skufferne (sikkert belagt med skuffepapir) ligger der et manuskript. Et øjeblik betragter vi stakken af papir, fornemmer et sted, at der er noget vildt under optræk. Så hører vi en voice-over annoncere:

”Det er muligt at denne tekst en dag vil blive trykt og læst. Men det er ikke udelukket at manuskriptet vil tilbringe adskillige lange og tavse år på bunden af en skuffe.”

Med denne *mise en abyme* – en sofistikeret lingvistisk saltomortale hvormed værket referer til sig selv – fløjter Jean Ferry sit sprudlende og fabulerende lokomotiv i gang. Og det virker! Som dumdristige børn, der har forvildet sig op på en vakkelvorn rutsjebane, slynges vi henrykt hvinende ud på en hæsbælende rejse fra en storby i Europa til hjertet af Afrika, over Mongoliet, Vancouver og Himalaya. Med ustoppelige tog og vildfarne skibe opdager vi lande, man aldrig kan forlade – og som man i øvrigt ikke kan være helt sikker på, man er ankommet til, for *”jorden bliver ved med at bevæge sig under fødderne på os”* – hemmelige

selskaber, der er så hemmelige, at man aldrig kan vide, om man er medlem eller ej; små væsener, der lever af negative følelser og træthed, og uendelige søvnløse *”nætter gjort af sort blæk”*.

Den ene absurde scene afløser den næste i en rablende talestrøm, hvor det ene ord river det næste med. Som fanget i en strøm af fossende vand, der på én gang leder tankerne hen på H. C. Andersens *Tinsoldaten* og Samuel Becketts *Mens vi venter på Godot*, fanges vi ind, ledes på afveje og overgiver os til sproget, drømmene og den frie association.

Poetisk, filosofisk og til tider hylende morsomt

Det er som at sidde i en strålende og farverig flaskepost. Forsvarsløse kastes vi rundt på et oprørt hav, skylles op på en ukendt strand, samles op af en tilfældig forbigående, gives videre til en anden. Intet går som planlagt, tilfældige hændelser udløser handlinger, der får alt til at gå i en hel anden retning. Ting forsvinder, dukker op igen, og plotløse fortællinger ender midt i en sætning.

Det er 1001 nats eventyr, det er livets tilfældigheder og grinagtige meningsløshed. Det er en hæslig flugt fremad mod en uvis og kaotisk fremtid, og døden, vores uafvendelige fælles skæbne, til vi til sidst, udmattede og afmægtige, giver slip, lader os falde... og braser ned gennem taget på en tibetansk minearbejders hjem:

- *Mor, der hænger en bjergbestiger på væggen.*

Den gamle kastede et distraeret blik på mig og vendte sig om mod den unge kvinde.

- *Har han hængt der længe?*

- *Jeg ved det ikke, jeg har først lige fået øje på ham i spejlet.*

Eller måske er vi bare faldet i søvn? Måske drømmer vi?

Det hele virker fuldstændig absurd. Det er det også. Og dog. Et eller andet sted giver det sjovt nok mening, måske fordi vi alle sammen er sover og ved, hvad det vil sige at falde i søvn og drømme.

Måske er det bare fordi, at når man virkelig tænker over tilværelsen og vores lille planets plads i universet, så fornemmer man også, at Jean Ferrys tekster på en eller anden måde måske er tættere på sandheden end den virkelighed, vi hver dag går og bilder os ind, vi lever i.

Deja-vu?

Lokomotivføreren og andre fortællinger blev oprindeligt udgivet i 1953, i en tid hvor man for alvor vågnede op til de uhyrligheder, der var blevet begået i de tyske koncentrationslejre under Anden Verdenskrig ikke bare med mange europæiske regeringers viden men i nogle tilfælde også aktive medvirken, hvilket ikke mindst var tilfældet i Frankrig under Vichy regimet. Gud var død, mennesket et monster, så hvad var meningen med det hele?

På mange måder kan den tid, vi lever i nu, virke lige så kaotisk og absurd, og det er måske derfor værket ikke virker ældet, men tværtimod forfriskende aktuelt. Vi ved, vores tid på jorden er afmålt, men i stedet for at overgive os til livet, bruger vi al for mange kræfter og fantasi på at bekæmpe døden, som den kinesiske astrolog, der tilbragte hele sit liv på at regne ud, hvornår han ville gå bort og endte med at dø "*af ensomhed, af træthed, måske af fortrydelse*".

Overordnet anmeldelse

Det er absurdisme, når det er allerbedst. Fortællingerne og sproget understøtter hinanden hele vejen igennem. På trods af at vi konstant bliver ledt på afveje, så er der med hensyn til formen ingen slinger undervejs. Det er sprog for sprogets skyld, *la fonction ludique de la langue* – sprogets legende funktion – eller som Jean Ferry skrev i *En fornem litterær karriere*:

"Jeg (kunne) godt tænke mig at skrive en 30 romaner med det meget præcise formål et logisk sted i teksten at indføje nogle bestemte sætninger som jeg vældig godt kan lide."

Det gjorde han så i stedet for i 25 tekster.

Indsendt af Egil Hvid-Olsen

Etiketter: boganmeldelse, prosa

Ingen kommentarer:

[Start](#)

[Ældre opslag](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)